

men i Underhandlingerne, og derfor staae vi, efter min Mening, paa det nuværende Standpunkt, som vi maae see at bruge og benytte paa bedste Maade.

Grundtvig: Rigsdagsmanden for Maribo Amts 4de Valgfreds (Monrad) stræbte i Formiddags med al Glid, som vi Alle hørte, at fremstille den forestaaende Afstemning som noget af det Allerubetydeligste, saa at det kom ikke synderligt derpaa an, om man sagde Ja eller Nei, og, skulde Nogen af de Rigsdagsmænd, som agte at sige Nei, være tilbøielig til at give ham Ret deri, saa maatte det vistnok være mig, som lige fra Begyndelsen af har paastaet, at det Samtykke, som Ministeriet her forlanger, og den Maade, hvorpaa det har forlangt det (Hør!), det Samtykke, som det nu vil nøies med at see givet til et Forslag fra den 5te kjøbenhavnske Landsthingsmand (Ørsted), at dette Samtykke grundlovmæssigt og historisk betragtet staaer i mine Dine som det Ubetydeligste, det Tommeste, jeg kan tænke mig, selv om det blev givet aldeles eenstemmigt, og det staaer især saaledes, fordi det, som vi Alle vide, gaar paa lutter Muligheder i en uvis Fremtid, lutter Muligheder, som maaskee aldrig blive Virkeligheder, og som, hvis de blive det, neppe ville komme enten til at beroe paa det nuværende Ministeriums Godtbestændende eller til at rette sig efter en Afstemning paa en forbigangen Rigsdag. Men ikke destomindre kan jeg dog ingenlunde være enig med den ærede Rigsdagsmand for Maribo Amts 4de Valgfreds, kan ingenlunde ansee den forestaaende Afstemning for ubetydelig eller for ligegyldig, da den meget mere i mine Dine hører til de vigtigste af dem, som enten have fundet Sted eller nogenstunde i mine Tanker kunne finde Sted paa den danske Rigsdag. Vel skal jeg ikke tvistes med den skarpsindige og høilærde Rigsdagsmand om, hvilke umiddelbare Følger det vil have, hvis, som jeg haaber, uagtet Premierministerens „Gud forbyde,“ mere end $\frac{1}{4}$ af Stemmerne ved denne Leilighed skulde blive Neier, thi det kan Ingen af os To vide; jeg vil kun i den Henseende bemærke, at hvad Oplosninger angaaer, saa gjælder det efter min Overbeviisning om dem alle, ligesom det aabenbart gjælder om den grueligste,

om Døden, at de vistnok kunne være meget farlige i Forestillingen og kunne kuse Mange; men, har man engang lykkeligt gennemgaaet en Oplosning, saa taber den al sin Gruelighed. Ligesaa lidt skal jeg indlade mig paa en Undersøgelse om, hvorvidt det virkelig var et godt Raad, den skarpsindige Rigsdagsmand gav Ministeriet, det Raad nemlig, ved at anvende nogle nye Skrur i Rigsdagsmaskineriet, at frembringe, hvad jeg vilde kalde en Samtykke-Maskine, som vel gik lidt langsomt, men meget sikkert. Jeg skal holde mig til, at den ærede Rigsdagsmand enten glemte eller forbigik to Hensyn, som dog ingenlunde her maae lades ude af Betragtning. Det ene af disse Hensyn er allerede fremhævet af Folkethingsmanden for Frederiksberg Amts 1ste Valgfreds (Clausen), og jeg skal kalde det med et Ord, som jeg haaber bliver uanfægtet, det personlige Hensyn. Der er jo visse et saadant, ikke alene berettiget, men endog nødvendigt personligt Hensyn hos os Alle, saa mange Rigsdagsmænd, som her sidde; der er jo et Hensyn til, hvad en Mand af Vre, hvad en Mand af Holdning, hvad en Mand af Oprigtighed kan give sit Samtykke til (Hør!). Det er jo aabenbart, at, dersom vi troe, at Noget er skadeligt og fordærveligt for det Folk, for det Rige, hvis Lidsmænd vi ere, saa kunne, saa maae vi ikke give vort Samtykke, saa skulle vi nægte det (Hør!). Det er jo Forskellen mellem Føielighed, Taalighed og Spagsfærdighed paa den ene Side og Samtykke, udtrykkeligt Samtykke paa den anden Side, at der er Meget, grumme Meget, som man maa taale og skal taale under visse Omstændigheder, skal taale, om det end ikke blot er ubehageligt, men harmeligt og oprørende. Man skal taale det, men give sit Samtykke dertil, nei, det kan man jo ikke med Sandhed, man maatte jo mene Nei, selv naar man sagde Ja. Det kunde jo saaledes være, for at tage et Exempel, at man kunde være saa taalmodig, at man, uden at sætte sig til Modværge, lod sig staae heelt eller halvt fordærvet, men, dersom man var haard nok til at kræve vort Samtykke til det, saa maatte vi dog sige Nei. Det var det ene Hensyn.